

YÖNETMELİK

Orman ve Su İşleri Bakanlığından:

SULAK ALANLARIN KORUNMASI YÖNETMELİĞİ**BİRİNCİ BÖLÜM**

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç

MADDE 1 – (1) Bu Yönetmeliğin maksadı, Türkiye'nin karasal sınırları ve kıta sahanlığı dâhilinde yer alan sulak alanların korunması, yönetimi ve geliştirilmesi ile bu konuda görevli kurum ve kuruluşlar arasında işbirliği ve koordinasyon esaslarını belirlemektir.

Kapsam

MADDE 2 – (1) Bu Yönetmelik, sulak alanlar ve sulak alanlarla ilişkili habitatların korunması ve akılcı kullanımı, sulak alanların yönetimi ile Ulusal ve Mahalli Sulak Alan Komisyonlarının oluşturulmasını ve bu komisyonların çalışma usul ve esaslarını kapsar.

(2) Kuru derelerde bu Yönetmelik hükümleri uygulanmaz.

Dayanak

MADDE 3 – (1) Bu Yönetmelik, 9/8/1983 tarihli ve 2872 sayılı Çevre Kanununun 9 uncu maddesinin birinci fıkrasının (e) bendi, 29/6/2011 tarihli ve 645 sayılı Orman ve Su İşleri Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 2 nci, 8 inci ve 26 ncı maddeleri ve 1/7/2003 tarihli ve 4915 sayılı Kara Avcılığı Kanununun 4 üncü maddesi ile 3958 sayılı Kanunla uygun bulunan 17/5/1994 tarihli ve 21937 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Özellikle Su Kuşları Yaşama Ortamı Olarak Uluslararası Öneme Sahip Sulak Alanlar Hakkında Sözleşme hükümlerine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 4 – (1) Bu Yönetmelikte geçen;

a) Akılcı kullanım: Sulak alanların ekolojik karakteri korunarak gelecek nesillere aktarılmasına imkan sağlayacak sürdürülebilir şekilde kullanılmasını,

b) Alt havza: Ana akarsuya bağlı yan kolların veya doğrudan sulak alana boşalan daha küçük akarsular veya göller için su toplama alanını,

c) Bakan: Orman ve Su İşleri Bakanını,

ç) Bakanlık: Orman ve Su İşleri Bakanlığını,

d) Bölge müdürlüğü: Orman ve Su İşleri Bakanlığı (Doğa Koruma ve Milli Parklar) Bölge Müdürlüklerini,

e) Başvuru formu: Bakanlığın veya Genel Müdürlüğün iznine tabi faaliyetler için Bakanlık tarafından düzenlenecek formları,

f) Daimi akarsu: Sıcak ve kurak mevsimlerde kurumayan ve yıl genelinde daimi akıma sahip akarsuyu,

g) Ekolojik karakter: Bir sulak alanın fiziksel, kimyasal ve biyolojik bileşenlerinin yapısı ile bunların karşılıklı ilişkilerinden doğan özelliklerini,

ğ) Ekosistem değerlendirme raporu: Ramsar alanı ve ulusal öneme haiz olan sulak alanlarda, sulak alanın ekolojik karakterini katı, sıvı ve gaz atıklar ile olumsuz olarak etkilemesi muhtemel veya sulak alanın peyzaj değerine zarar verebilecek faaliyetlerin, sulak alana olan potansiyel etkisinin ortaya konduğu ve alınması gereken önleyici ya da telafi edici tedbirlerin tatad edildiği, usul ve esasları Bakanlık tarafından belirlenen ve bunların faaliyet sahibi tarafından taahhüt edildiği belgeyi,

h) Genel müdürlük: Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğünü,

ı) Hassas koruma bölgesi: Varsa mutlak koruma bölgesini korumak maksadı ile yoksa sulak alan ekosisteminin mevcut karakterini korumak maksadı ile belirlenen kendi kendine onarım potansiyeli olan, açık su yüzeyleri, lagünler, nehir ağzları, tuzlalar, geçici ve sürekli tatlı ve tuzlu su bataklıkları, sulak çayırlar, sazlıklar ve turbalıklar ile bu ekosistemleri ekolojik olarak destekleyen kumul, kumsal, çalılık, ağaçlık, subasar orman gibi habitatların bozulmadan korunması gereken bölgeleri,

i) Havza: Ayrım çizgisinden sulak alana kadar suyun toplandığı arazi parçasını,

j) İzin formu: Bakanlığın veya Genel Müdürlüğün iznine tabi faaliyetler için Bakanlık tarafından geliştirilecek formlar,

k) Kontrollü kullanım bölgesi: Koruma bölgeleri belirlenmeden önce kurulmuş veya sulak alanın bölgelemesi sırasında belirlenmiş, yerleşim ve kentsel gelişim için zorunlu olan, insan faaliyetlerinin yoğun olduğu ve bu faaliyetlerin sulak alan ekosistemine olumsuz etkilerinin asgariye indirilmesi için gerekli tedbirlerin alındığı bölgeleri,

l) Koruma bölgeleri: Habitatların ve türlerin korunma önemine göre belirlenmiş olan mutlak koruma bölgesi, hassas koruma bölgesi, tampon bölge, kontrollü kullanım bölgesi ve sürdürülebilir kullanım bölgesinin kapsadığı alanı,

m) Korunan alan: Hedeflenen koruma maksatlarını gerçekleştirmek için belirlenen veya düzenlenen ve yönetilen ve coğrafi olarak tanımlanmış milli park, tabiat parkı, tabiat anıtı, tabiatı koruma alanı, yaban hayatı geliştirme sahası, yaban hayatı koruma sahası, muhafaza ormanı, gen koruma ve yönetim alanları, doğal sitler ve özel çevre koruma bölgelerini,

n) Kuru dere: Yağış anlarında akışı olan diğer zamanlarda akışı bulunmayan arazi üzerindeki düşük kotların oluşturduğu vadidi,

o) Mahalli öneme haiz sulak alan: Ulusal öneme haiz sulak alan ve Ramsar Alanı listesinde bulunmayan sulak alanları,

ö) Mahalli komisyon: 35 inci madde ile teşkil edilen Mahalli Sulak Alan Komisyonunu,

p) Mevsimsel akarsu: Kış dönemlerinde akışa geçen ve yıl boyunca daimi akıma haiz olmayan akarsuyu,

r) Mutlak koruma bölgesi: Koruma bölgeleri içerisinde yer alan, su kuşlarının yoğun ve toplu olarak kuluçka yaptığı, konakladığı veya kışladığı alanlar; nadir ve nesli tehlikedeki kuş türlerinin önemli üreme bölgeleri, uluslararası ölçütlere göre tehlike sınırı en az hassas düzeyinde olan türlerin bağımlı oldukları habitatlar ile nesli tehlikede ve dar yayılışlı olup, korunması gerekli doğal bitki türlerinin bulunduğu, insan faaliyetlerinin mevcut olmadığı bölgeleri,

s) Ramsar alanı: Sözleşmenin 2 nci maddesi gereğince ilan edilerek Ramsar listesine dâhil edilen sulak alanları,

ş) Ramsar listesi: Sözleşmenin 2 nci maddesi çerçevesinde ilan edilen alan listesini,

t) Sazlık alan: Saz (*Typha sp.*), kamış (*Phragmites sp.*), hasırotu (*Schoenoplectus sp.*), kofa (*Juncus sp.*) gibi bitki türlerinin geliştiği alanları,

u) Sözleşme: 3958 sayılı Kanunla uygun bulunup 17/5/1994 tarihli ve 21937 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Özellikle Su Kuşları Yaşama Ortamı Olarak Uluslararası Öneme Sahip Sulak Alanlar Hakkında Sözleşmeyi (Ramsar Sözleşmesi),

ü) Sulak alan: Tabii veya suni, devamlı veya geçici, suları durgun veya akıntılı, tatlı, acı veya tuzlu, denizlerin gelgit hareketlerinin çekilme devresinde altı metreyi geçmeyen derinlikleri kapsayan, başta su kuşları olmak üzere canlıların yaşama ortamı olarak önem taşıyan bütün sular, bataklık, sazlık ve turbiyeler ile bu alanların kıyı kenar çizgisinden itibaren kara tarafına doğru ekolojik açıdan sulak alan kalan yerleri,

v) Sulak alan sınırı: Ulusal öneme haiz sulak alanlarda tampon bölge sınırından geçen hattı, mahalli öneme haiz veya suni sulak alanlar için ise mevsimsel değişiklikler dikkate alınarak su yüzeyinin maksimum noktasından geçen hattı,

y) Sulak alan yönetim planı: Sulak alanların akılcı kullanımını sağlamak üzere koruma, kullanma, araştırma, izleme ve denetim gibi etkinliklerin ve tedbirlerin tümünü bütüncül bir yaklaşımla tanımlayan planları,

z) Suni sulak alan: İçme, kullanma ve sulama suyu temini ile elektrik üretimi amacıyla yapılan baraj ve göletlerden uluslararası öneme sahip sulak alan kriterlerinden en az birine sahip insan eliyle yapılmış su yapıları ve çevresinde oluşan sulak alan ekosistemini,

aa) Sürdürülebilir kullanım bölgesi: Doğal veya yarı doğal olmak üzere, açık su yüzeyleri, lagünler, nehir ağızları, tuzlalar, geçici ve sürekli tatlı ve tuzlu su bataklıkları, sulak çayırlar, sazlıklar ve turbalıklar ile bu ekosistemleri ekolojik olarak destekleyen kumul, kumsal, çalılık, ağaçlık, subasar orman gibi habitatlarda insanların balıkçılık, sazçılık, turba çıkarımı, ormancılık, toplayıcılık, tarım ve hayvancılık gibi ekonomik faaliyetlerinin geleneksel olarak sürdürülmesine izin verilen bölgeyi,

bb) Şube müdürlüğü: Bakanlık Bölge Müdürlüğüne bağlı İl Şube Müdürlüğünü,

cc) Şube müdürü: Bakanlık Bölge Müdürlüğüne bağlı İl Şube Müdürünü,

çç) Tampon bölge: Sulak alan havzasının coğrafi durumu, topoğrafik özellikleri ve arazinin mevcut kullanım durumuna göre; sulak alan ekosistemini korumak maksadı ile tanımlanan ve sulak alanın su toplama sınırını geçmeyen veya topoğrafik, coğrafik olarak bir sınır değeri bulunmayan düz alanlarda ise varsa sürdürülebilir kullanım bölgesi, yoksa hassas koruma bölgesi sınırından itibaren bilimsel esaslara dayanarak alanın ekosistem özellikleri dikkate alınarak komisyon tarafından belirlenen bölgeyi,

dd) Turba: Oksijensiz ve suya doymuş ortamlarda çökerek birikmiş ve kısmen ayrılmış organik ve inorganik materyallerden oluşan karışımı,

ee) Ulusal öneme haiz sulak alan: Sözleşmenin Taraflar Toplantısında kabul edilen "Uluslararası Öneme Sahip Sulak Alan Kriterleri"nden en az birine sahip olan sulak alanları,

ff) Ulusal komisyon: 31 inci madde ile teşkil edilen Ulusal Sulak Alan Komisyonunu,

gg) Uluslararası öneme sahip sulak alan kriteri: Ramsar Sözleşmesince belirlenen dokuz adet kriteri,

ğğ) Yabancı tür: Bir sulak alan ekosistemine sonradan katılan türü,

ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Sulak Alan Vasıfları, Koruma, Kullanım İlkeleri ve Yasaklar

Sulak alan vasıfları

MADDE 5 – (1) Herhangi bir korunan alan içinde bulunan sulak alanlar ile içme suyu havzası niteliğindeki sulak alanlar bu Yönetmelik hükümlerine uygun olarak sulak alanın ekolojik karakterini koruyacak şekilde ilgili mevzuata uygun olarak yönetilir.

(2) Sulak alanlar içinde bulunan korunan alanların yönetimi ise bu Yönetmelik ile belirlenen ilke ve esaslara uygun olarak ilgili idaresince gerçekleştirilir.

(3) Diğer Sulak Alanlar ise, Ramsar Alanı, Ulusal Öne Haiz Sulak Alan ve Mahalli Öne Haiz Sulak Alan olarak tanımlanır ve bu alanlarda bu Yönetmelik hükümleri uygulanır.

Koruma ilkeleri

MADDE 6 – (1) Sulak alanların korunmasında aşağıdaki ilkelere uyulması zorunludur.

- a) Sulak alanların kirlenmemesi, doğal yapılarının ve ekolojik karakterlerinin korunması zorunludur. Her türlü arazi ve su kullanım planlamalarında, sulak alanların işlev ve değerlerinin korunması gözetilir.
- b) Sulak alanlarda biyolojik çeşitliliğin korunması ve geliştirilmesi için ilgili idaresince gerekli tedbirler alınır veya aldırılır.
- c) Sulak alanların koruma kullanma dengesine ve geliştirilmelerine katkı sağlayacak faaliyetler desteklenir ve teşvik edilir.
- ç) Ekolojik karakteri bozulmuş sulak alanların rehabilitasyonu sağlanır.
- d) Kurutulmuş sulak alanların teknik ve ekonomik olarak uygun olanlarının geri kazanımı için gerekli tedbirler alınır.
- e) Sulak alanlarda su kuşları popülasyonlarının korunmasına ve artırılmasına itina gösterilir.
- f) Havzada yapılacak proje ve faaliyetlerin sulak alana etkisi dikkate alınır.
- g) Sulak alanların korunması, tescili, planlaması ve yönetiminde 21/3/1983 tarihli ve 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu hükümleri dikkate alınır.

Doldurma ve kurutma

MADDE 7 – (1) Sulak alanların doldurulması ve kurutulması yasaktır. Bu yolla arazi kazanılamaz. Bu hükme aykırı olarak arazi kazanılması halinde söz konusu alan faaliyet sahibince eski haline getirilir.

Su alımı

MADDE 8 – (1) Koruma bölgeleri içerisinde tabii sulak alanların ekolojik karakterini ve fonksiyonlarını olumsuz yönde etkileyecek ölçüde yerüstü ve yeraltı suyu alınmaz, sistemi besleyen akarsular ile diğer yüzey suların yönleri izinsiz değiştirilemez veya sistemde su depolanamaz. Sulak alanlardaki su rejimini etkileyebilecek her türlü faaliyet için planlama aşamasında ulusal öneme haiz sulak alanlar ve Ramsar Alanlarında Genel Müdürlüğün, mahalli öneme haiz sulak alanlarda ise Bölge Müdürlüğünün uygun görüşü alınır.

Kum alımı

MADDE 9 – (1) Ulusal öneme haiz sulak alanlar ve Ramsar Alanlarında Genel Müdürlüğün, mahalli öneme haiz sulak alanlarda ise Bölge Müdürlüğünün uygun görüşü alınmadan kum ve çakıl alınmaz. Kumulların doğal yapıları bozulamaz.

Turba çıkarılması

MADDE 10 – (1) Koruma bölgelerinde turba çıkarmak isteyen gerçek ve tüzel kişiler başvuru formu ile Bölge Müdürlüğüne başvurur. Bölge Müdürlüğünün uygun görmesi halinde Turba Çıkarımı İzin Belgesi düzenlenerek izin verilir.

Saz kesimi

MADDE 11 – (1) Mutlak, hassas ve sürdürülebilir koruma bölgelerinde saz ve diğer bitki türlerinin yakılması, sazların sökülmesi ve tahrip edilmesi yasaktır.

(2) Yönetim planlarında kesime izin verilen sazlık alanlarda, kuşların kuluçka dönemi dışında, kara tarafından su kesimine doğru, sazlık alanlarda ekonomik ve ticari önemi olan bitki türlerinin kesimi yapılabilir. Yönetim planı hazırlanmamış alanlarda canlıların üreme dönemi dikkate alınarak, varsa mutlak koruma bölgesi dışında kalan sazlık alanın %30'unu geçmeyecek şekilde, kesim tarihleri ve kesim metotları Bölge Müdürlüğü tarafından belirlenerek kesim yapılabilir.

(3) Saz kesmek isteyen gerçek ve tüzel kişiler; saz kesimi başvuru formu ile Bölge Müdürlüğüne başvurur. Bölge Müdürlüğünün uygun görmesi halinde her bir sulak alan için, saz kesilecek alanlara ve kesilecek saz miktarına, birinci ve ikinci fıkrada belirtilen esaslara uyulması kaydıyla saz kesimi izin belgesi ile izin verilir. Saz kesim talebinde bulunan gerçek ve tüzel kişilere verilecek bu izin belgeleri kişi başına bir saz kesim dönemini kapsar.

Yabani bitki ve hayvan türlerinin toplanması

MADDE 12 – (1) Bu Yönetmelik kapsamına giren alanlarda Bakanlığın uygun görüşü alınmadan; nadir, endemik, nesli tehlikede veya tehlikeye düşebilecek doğal bitki türleri kesilemez ve sökülemez, yabani hayvanlar, yumurtaları ve yavruları toplanamaz, yuvaları bozulamaz.

(2) Yerli ve yabancı araştırmacıların koruma bölgeleri içerisinde yapacağı her türlü inceleme ve araştırmalar Bakanlığın iznine tabidir.

Yabancı türler

MADDE 13 – (1) Ramsar alanları ve ulusal öneme haiz sulak alanlara, hangi maksatla olursa olsun, bilimsel araştırma yapılmadan ve Bakanlığın uygun görüşü alınmadan yabancı türler atılamaz, bırakılamaz ve yerleştirilemez.

(2) Geçmişte atılmış ve bilimsel araştırmalar sonucunda sulak alan ekosisteminde ciddi olumsuz etki bıraktığı bilimsel araştırmalarla tespit edilen yabancı türlerin alandan uzaklaştırılması, bu mümkün olmuyorsa popülasyonlarının kontrol edilmesi Bakanlığın koordinasyonunda ilgili İdarelerce sağlanır.

Ağaçlandırma

MADDE 14 – (1) Bu Yönetmelik kapsamına giren alanlarda, kuşların barınması ve üremesi için yeni habitatlar oluşturmak ve erozyonu önlemek gibi maksatlarla yapılabilecek ağaçlandırmalar ulusal öneme haiz sulak alanlar ve Ramsar Alanlarında Genel Müdürlüğün, mahalli öneme haiz Sulak Alanlarda Bölge Müdürlüğünün iznine tabidir.

Atık su deşarjı

MADDE 15 – (1) Sulak alanlara ve sulak alanları besleyen tüm sulara veya sisteme bağlantılı kuru derelere hiçbir surette artırılmamış evsel ve endüstriyel atık sular verilemez.

(2) Atık su deşarjı ile ilgili olarak, 31/12/2004 tarihli ve 25687 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği, su ürünleri istihsal sahalarında ise 10/3/1995 tarihli ve 22223 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Su Ürünleri Yönetmeliği hükümleri uygulanır.

Katı atık, moloz, hafriyat, dip tarama ve proses atığı çamurları

MADDE 16 – (1) Bu Yönetmelik kapsamına giren alanlarda:

a) Katı atık, moloz, hafriyat, proses atığı çamurları dökülmesi yasaktır.

b) Sulak alan ekosisteminin devamlılığının sağlanması veya yeniden kazanılması veya iyileştirilmesi maksadı dışında dip taraması ve dip çamuru dökülmesi yasaktır.

Suni sulak alanların kullanımı

MADDE 17 – (1) Suni sulak alanlar, yaban hayatı varlığına özen gösterilerek yapım maksadına uygun olarak kullanılır.

Sulak alanların belirlenmesi

MADDE 18 – (1) Ulusal ve mahalli öneme haiz sulak alanların belirlenmesinde aşağıdaki usullere uyulur:

a) Ulusal öneme haiz sulak alanların belirlenmesi ve tescili: Bir alanın ulusal sulak alan olarak belirlenmesi için alanın bulunduğu mülki sınırlar dikkate alınarak, Bakanlığın taşra teşkilatı tarafından hazırlanacak etüt ve envanter raporu mahalli komisyona sunulur. Mahalli komisyon tarafından alanın ulusal öneme haiz sulak alan vasfında olduğuna karar verilmesi halinde dosya Ulusal Sulak Alan Komisyonuna sunulmak üzere Bakanlığa gönderilir. Bakanlıkça yapılan değerlendirme neticesinde alanın ulusal öneme haiz sulak alan vasfında olduğuna karar verilmesi halinde dosya görüşülmek ve karar verilmek üzere Ulusal Komisyona gönderilir. Ulusal Komisyonun da alanın ulusal öneme haiz sulak alan olduğuna karar vermesi halinde sulak alan sınırının tescili maksadıyla orman ve orman rejimine tabi alanlar ve Bakanlığın tasarrufunda olan alanlarda Bakanlıkça, bunun dışındaki alanlarda ise, Çevre ve Şehircilik Bakanlığınca tescil ve ilan edilir.

b) Mahalli öneme haiz sulak alanların belirlenmesi: Bir alanın mahalli öneme haiz sulak alan olarak belirlenmesi için alanın bulunduğu mülki sınırlar dikkate alınarak, Bakanlık taşra teşkilatı tarafından hazırlanan rapor, mahalli komisyonda görüşülerek Genel Müdürlüğün onayına sunulur. Alanın mahalli öneme haiz bir sulak alan olarak değerlendirilmesi halinde, alanın sınırları tespit edilerek alana ilişkin koruma ve kullanma esasları belirlenir. Alan ve çevresinde yürütülecek faaliyetler, belirlenen koruma kullanma esasları çerçevesinde Bakanlık taşra teşkilatı tarafından değerlendirilerek sonuçlandırılır. Bu alanların izlenmesi yapılarak yılda bir kez mahalli komisyona rapor verilir. Komisyon izleme raporları ile ilgili değerlendirme yapar ve değerlendirme Bakanlığa gönderilir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Koruma Bölgelerinin Tespiti ve Uygulama Esasları

Koruma bölgelerinin tespiti

MADDE 19 – (1) Ulusal öneme haiz sulak alanlardan, korunan alan statüsüne sahip olmayanlar için koruma bölgeleri Bakanlığın koordinasyonunda belirlenecek uzmanlarca arazide yapılan inceleme ve değerlendirmelerle belirlenir ve uygun ölçekte haritaya işlenir. Koruma bölgeleri ve uyulacak koruma ve kullanım kurallarına göre ulusal komisyonun uygun görüşü ve Bakan oluru ile bölgeleme yapılır.

(2) Koruma bölgelerinde verilecek izinler ve diğer iş ve işlemler yönetmelikteki bölgeleme esaslarına göre yürütülür.

(3) Koruma bölgeleri belirlenmemiş sulak alanlarda verilecek izinler, 4 üncü maddede yer alan koruma bölgeleri tanımları dikkate alınarak alanın özelliklerini bozmayacak şekilde, ulusal öneme haiz sulak alanlar ve Ramsar Alanlarında Genel Müdürlükçe, Mahalli Öneme Haiz Sulak Alanlarda ise ilgili Bölge Müdürlüğünce sonuçlandırılır.

Mutlak koruma bölgesinde uygulama esasları

MADDE 20 – (1) Bu alanların zorunlu olmadıkça özel mülkiyete konu olmaması esastır.

(2) Mutlak koruma bölgesi uygulama esasları şunlardır;

a) Bilimsel ve koruma maksatlı faaliyetler ile kuş gözlemi ve görüntü alınması Bakanlığın iznine tabidir.

b) Su kuşlarının üreme döneminde alanda su ürünleri istihsalı yapılamaz, hayvan otlatılamaz.

c) Bakanlıkça gerekli görüldüğünde alan çitle çevrilir.

ç) (a), (b) ve (c) bentlerinde belirtilenlerin dışında hiçbir faaliyete izin verilmez.

Hassas koruma bölgesinde uygulama esasları

MADDE 21 – (1) Bu alanların zorunlu olmadıkça özel mülkiyete konu olmaması esastır.

(2) Hassas koruma bölgesi uygulama esasları şunlardır;

a) Alanın ekolojik karakterinin korunması esastır.

b) Göl aynasının devamlılığının sağlanabilmesi ve alanın rehabilitasyonunu sağlamak maksadı ile saz kesimi ve dip çamuru temizliği Genel Müdürlüğün izni ile yapılır veya yaptırılır.

c) Kuş gözlem yapıları, gözlemevleri, seyir maksatlı yaya yolları Genel Müdürlüğün iznine tabidir.

ç) Ekosistemin devamlılığının sağlanması maksadı ile sulak çayır ve meralarda hayvan otlatılabilir.

d) Kuşların üreme dönemi dışında ekosistemi iyileştirmek maksadı ile silvikültürel bakım yapılabilir. Bunun dışında ağaç kesimi yapılamaz.

(3) Kuşların üreme döneminde ve bu Yönetmelikte izin verilenler dışında hiçbir faaliyete ve yapılaşmaya izin verilmez.

Sürdürülebilir kullanım bölgesi uygulama esasları

MADDE 22 – (1) Sürdürülebilir kullanım bölgesi uygulama esasları şunlardır;

a) Bu alanlardaki doğal kaynak kullanımlarında mevcut geleneksel kullanıma devam edilir.

b) Yeni bir faaliyet talep edilmesi durumunda sulak alan ekosistemine zarar vermemesi şartı ile kullanıma yönetim planında yer verilebilir.

c) Çeltik tarımı ve su ürünleri istihali yapılabilir.

ç) Kuş gözlem yapıları, gözlemevleri, seyir maksatlı yaya yolları, ziyaretçilerin ihtiyacını karşılamak amacıyla imar planı gerektirmeyen uygulamalar yapılabilir. Bu madde kapsamında planlanan projelere, alanların ekolojik yapılarına göre ulusal öneme haiz sulak alanlar ve Ramsar Alanlarında Genel Müdürlük, Mahalli öneme haiz sulak alanlarda Bölge Müdürlüğünce izin verilir.

d) İçme, kullanma ve sulama suyu projelerine ait baraj, gölet, kanal, kanalet, pompa istasyonu gibi zorunlu altyapı projeleri, ulusal öneme haiz sulak alanlar ve Ramsar Alanlarında Genel Müdürlüğün izni ile yapılır. Madensel tuzların çıkarılması, malzeme çıkarımı, kültür balıkçılığı ve bunlara ait zorunlu tesisler izin belgesi almak kaydıyla ulusal öneme haiz sulak alanlar ve Ramsar Alanlarında Genel Müdürlüğün izni ile yapılır.

e) 10 uncu ve 11 inci maddelerde yer alan usul ve esaslar çerçevesinde ticari turba çıkarımı ve saz kesimi yapılabilir.

f) Hayvan otlatılabilir.

g) Bu Yönetmelikte izin verilenler dışında hiçbir faaliyete ve yapılaşmaya izin verilemez.

ğ) Yapılaşmaya ilişkin uygulamalarda 3194 sayılı İmar Kanunu ve ilgili yönetmelik hükümleri geçerlidir.

Kontrollü Kullanım Bölgesi Uygulama Esasları

MADDE 23 – (1) Sulak alan ekosistemini etkileyecek insan faaliyetlerinin yoğun olduğu, koruma bölgeleri belirlenmeden önce kurulmuş veya ilgili idarece onaylı çevre düzeni planı, nazım imar planı ve uygulama imar planlarında yer alan, kentsel gelişimi zorunlu olarak bu bölgede kalan yerleşim yerlerinin zorunlu gelişimi için onaylı mekânsal planlarla getirilen kararlarla ekolojik açıdan tekrar değerlendirilmek suretiyle koruma bölgelerinin tespiti esnasında veya yönetim planları ile kontrollü kullanım bölgesi belirlenir.

(2) Kontrollü kullanım bölgesi olarak belirlenen alanlar içinde gerçekleştirilecek Ek-1’de yer alan faaliyetler için ayrıca ekosistem değerlendirme raporu hazırlanarak, faaliyetin sulak alana muhtemel etkileri önleyici ve telafi edici tedbirler tatad edilerek, ilgili idare tarafından bu tedbirlerin ne şekilde alınacağı, nasıl izleneceği, risk ve tehlike göstergelerinin neler olduğu, ekosistem raporu ekinde taahhüt edilerek, gerektiğinde Bakanlıkça alınması istenen ilave tedbirlere de uyacağı taahhüt edilir. Genel Müdürlüğün uygun görüşü alınarak bu bölgelerdeki uygulamalar, sorumlu kurum ve kuruluşlar tarafından gerçekleştirilir. İzin belgesi tanzim edilir.

Tampon bölgede uygulama esasları

MADDE 24 – (1) Bu bölgede;

a) Katı atık düzenli depolama alanına, katı atık bertaraf tesislerine, bu Yönetmelikte izin verilenlerin dışında maden ocaklarının açılmasına ve işletilmesine, Endüstri bölgesi ilan edilmesine, organize sanayi bölgesi ve serbest bölge sanayi alanı kurulmasına ve Ek-1’de belirtilen faaliyetlerin yapılmasına izin verilmez.

b) Ek-2’de belirtilen faaliyetlerin yapımı ulusal öneme haiz sulak alanlar ve Ramsar Alanlarında Genel Müdürlüğün iznine tabidir. Bu listede yer alan faaliyetler için Bakanlıkça belirlenecek başvuru formu çerçevesinde, bu Yönetmelik kapsamındaki alanlar için gerekli ekosistem değerlendirme raporu ile birlikte Bölge Müdürlüğüne müracaat edilir, müracaat başvuru tarihinden itibaren en geç bir ay içerisinde sonuçlandırılır. Ek-2 listesinde yer alan faaliyetlerin hangilerinden ekosistem değerlendirme raporu isteneceğine faaliyetin alana ve ekosisteme olan etkisi dikkate alınarak Bakanlıkça karar verilir. ÇED süreci kapsamında Ekosistem Değerlendirme Raporu hazırlanan faaliyetlerden tekrar rapor hazırlanması istenmez. Ekosistem değerlendirme raporunda telafi edici ve önleyici tedbirlerin yeterli görülmesi halinde başvuru sahibine izin belgesi verilir. Bu faaliyetler için verilecek izin belgeleri beş yıl süre ile geçerli olup, süre bitiminde Bakanlıkça belirlenen şartlara uyulduğunun tespitini müteakip, yenilenir. Gerekliğinde ilave tedbirlerin alınması sağlanır ya da faaliyete son verilir. İzin belgelerinde belirtilen şartlara uyulmaması halinde Bakanlık verilen belgeleri iptal yetkisine sahiptir. Mevcut izinli tesislere yapılacak ilave tesisler için izin belgesinin yenilenmesi gerekmektedir. Faaliyetin uzun süreli bir yatırım olması halinde, Faaliyet sahibi tarafından, Bakanlıkça belirlenecek ilave tedbirlerin alınacağı taahhüt edildikten sonra faaliyete izin verilir.

(2) Sulak alan koruma bölgelerinde yürütülecek proje ve faaliyetler için müracaatı kabul edilen kişilerin başvuruları en geç 30 gün içinde sonuçlandırılır.

Koruma bölgeleri uyum esasları

MADDE 25 – (1) 29 uncu maddede hazırlama esasları belirtilen Yönetim planı tamamlanan sulak alanın bulunduğu bölgede fiziki plan olmaması halinde, fiziki planlar yönetim planlarına uygun olarak yapılır. Yürürlükteki yönetim planı, yeni yapılacak mekânsal planlar için girdi ve veri teşkil eder. Mevcut fiziki planlar ise yönetim planında elde edilen ekolojik verilere bağlı olarak tekrar değerlendirilerek yönetim planına uygun olarak revize edilir. Mekânsal planların değişiklik ve revizyon işlemlerinde yönetim planları ve bu planlardan elde edilecek veriler dikkate alınır. Yönetim planları yapılmayan sulak alanlarda ise 19 uncu maddede belirtilen koruma bölgeleri sınırları, fiziki mekânsal planlara işlenir.

Mevsimsel ve daimi akarsular ile deniz kıyılarına ilişkin uygulama esasları

MADDE 26 – (1) Mahalli öneme haiz sulak alanlar ile mevsimsel ve daimi akarsularda sulak alan koruma bölgeleri belirlenmez. Bu alanlarda koruma ve kullanım esasları mahalli sulak alan komisyonlarınca belirlenir.

(2) Göl, delta ve lagün gibi kıyı sulak alanları haricindeki deniz kıyısı bölümlerinde ayrıca sulak alan koruma bölgeleri belirlenmez. Kıyı ve kumsalların sulak alan niteliğinde olması halinde bu Yönetmelik hükümlerine göre değerlendirme yapılır. Bu alanlarda, ilgili mevzuat uyarınca uygulama yürüten kurumlar, uluslararası sözleşmelerle ülkemizin korumakla yükümlü olduğu türlerin Bakanlıkça belirlenen ve belirlenecek koruma ilkelerini planlarına işlemekle yükümlüdür. Bu alanlarda yürütülecek tüm faaliyetlerde Bölge Müdürlüğünün uygun görüşü alınır.

(3) Mevsimsel ve daimi akarsular ile deniz kıyılarında mahalli sulak alan komisyonlarının ve/veya Bölge müdürlüğünün uygun görüşü alınmak suretiyle yürütülecek proje ve faaliyetler için müracaatı kabul edilen kişilerin başvuruları en geç 30 gün içinde sonuçlandırılır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Ramsar Alanlarının İlanı ve Yönetim Planları

Ramsar alanlarının belirlenmesi

MADDE 27 – (1) Ulusal öneme haiz sulak alanlardan Ramsar Listesine dâhil edilecek alanlar Ulusal Komisyon tarafından belirlenir.

Ramsar alanlarının sınırlarının tespiti ve ilanı

MADDE 28 – (1) Ramsar Alanı (Uluslararası öneme haiz sulak alan): Bakanlık taşra teşkilatı tarafından uluslararası öneme haiz sulak alan niteliklerinden en az bir kritere sahip olduğuna karar verilen sulak alan hakkında, mahalli komisyonda değerlendirme yapılır ve karar verilmek üzere dosya Bakanlığa gönderilir. Bakanlıkça, ilgili bakanlıklar ve kuruluşların da görüşleri alındıktan sonra Ulusal Komisyona sunulur, Ulusal Komisyonun uygun görüşü alındıktan sonra Ramsar listesine dâhil edilmek üzere Resmî Gazete’de yayımlanır.

Yönetim planlarının hazırlanması ve uygulanması

MADDE 29 – (1) Bakanlıkça, Ramsar Sözleşmesi Sulak Alan Yönetim Planı Rehberi esas alınarak ulusal öneme haiz sulak alanlar ve Ramsar Alanlarında yönetim planı yapılır veya yaptırılır.

(2) Yönetim planlarının hazırlanması sürecine, ilgili bakanlıkların, valiliklerin, yerel yönetimlerin, gönüllü kuruluşların ve bilim adamlarının katılımı sağlanır.

(3) Yönetim planları ile kara avcılığı ve su ürünleri avcılığına ilişkin özel düzenlemeler yapılabilir.

(4) Yönetim planları ile koruma bölgeleri için asgari kuralları değiştirmeyecek şekilde ilave düzenlemeler getirilebilir.

(5) Yönetim planları, Ulusal Komisyonun uygun görüşü alınarak Bakanlığın onayını takiben yürürlüğe girer. Uygulamadan sorumlu kurum ve kuruluşlar ile gerçek ve tüzel kişiler bu plan hükümlerine uygun işlem yapmakla yükümlüdürler.

(6) Valilikler; mahalli çevre kurulları ve mahalli komisyonlar vasıtasıyla yönetim planlarının uygulanmasını, sürekli ve etkin bir izlemenin yapılmasını sağlamak için gerekli tedbirleri alır ve düzenlemeleri yapar.

(7) Bir sulak alanın Milli Park, Tabiatı Koruma Alanı, Tabiat Parkı, Tabiat Anıtı, Yaban Hayatı Koruma Sahası, Yaban Hayatı Geliştirme Sahası, Tabiat Varlığı, Doğal Sit veya Özel Çevre Koruma Alanı statüsü var ise; statüyle ilgili mevzuat kapsamında Yönetim Planı/Uzun Devreli Gelişim Planı yapılır. Planın hazırlanma sürecinde bu Yönetmeliğin hükümleri dikkate alınır.

Yönetim planlarının uyum esasları

MADDE 30 – (1) Yönetim planı tamamlanan sulak alanın bulunduğu havzada entegre havza yönetim planı olmaması halinde; hazırlanacak havza yönetim planı, sulak alan yönetim planlarına uygun olarak yapılır.

(2) Yönetim planında görev verilen kurum ve kuruluşlar kendilerini ilgilendiren konularda mahalli komisyonlara yıllık izleme raporu verirler.

(3) Sulak alanların içme ve kullanma suyu maksadıyla kullanılması halinde Su Yönetimi Genel Müdürlüğü tarafından belirlenen özel hükümler dikkate alınır.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Ulusal Komisyon, Mahalli Komisyon, Görevleri, Çalışma Usul ve Esasları

Ulusal Komisyonun teşekkülü

MADDE 31 – (1) Ulusal Komisyon, Bakanlık Müsteşarının veya görevlendireceği Müsteşar Yardımcısının başkanlığında, Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürü, Su Yönetimi Genel Müdürü, Devlet Su İşleri Genel Müdürü, Orman Genel Müdürü, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Çevre Yönetimi Genel Müdürü, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürü, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Mekânsal Planlama Genel Müdürü, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı Balıkçılık ve Su Ürünleri Genel Müdürü, yükseköğretim kurumlarının biyoloji ve ziraat bilim dallarından, aynı daldan olmamak şartıyla iki, sulak alanlar konusunda faaliyet gösteren sivil toplum kuruluşlarından iki olmak üzere toplam 13 kişiden oluşur. Gerekliğinde alt komisyonlar kurulabilir.

(2) Komisyonunda yer alacak yükseköğretim kurum ve sivil toplum kuruluş üyeleri Bakanlıkça belirlenir ve iki yılda bir yenilenir. Görev süresi dolan üyeler yeniden belirlenebilir.

(3) Komisyonun sekretarya hizmetleri Genel Müdürlükçe yürütülür.

Ulusal Komisyonun görevleri

MADDE 32 – (1) Komisyonun görevleri şunlardır:

- a) Ulusal sulak alan politika ve stratejilerini belirlemek,
- b) Sözleşmenin taraflar konferansında alınan kararların ve önerilerin uygulanmasını sağlamak,
- c) Ulusal öneme haiz sulak alanlar ve Ramsar Alanları ile ilgili ortaya çıkan meselelerin çözümüne yönelik kararlar almak ve uygulanmasını takip etmek,
- ç) Ramsar Sözleşmesi kriterleri çerçevesinde ülkemizin ulusal öneme haiz sulak alanları belirlemek ve güncellemek,
- d) Ulusal öneme haiz sulak alanlar ve Ramsar Alanlarında uzmanlarca tespit edilen sulak alan koruma bölgeleri ve Ramsar alanları hakkında Bakanlığa görüş vermek,
- e) Sulak alan yönetim planlarının uygulanmasından doğan sorunların çözümü için kararlar almak,
- f) Ulusal öneme haiz sulak alanlar ve Ramsar Alanlarında yaşayan nadir ve nesli tehlikede olan türlerin korunması ve geliştirilmesi için hazırlanan eylem planlarının uygulanmasından doğan sorunların çözümü için karar almak,
- g) Ulusal öneme haiz sulak alanlar ve Ramsar Alanlarının yurt içinde ve yurt dışında tanıtılmasına yönelik faaliyetleri desteklemek,
- ğ) Bu Yönetmelikle verilen diğer görevleri yapmak.

Ulusal Komisyonun çalışma usul ve esasları

MADDE 33 – (1) Komisyon yılda en az iki defa salt çoğunlukla toplanır. Komisyon başkanı gerekli gördüğünde veya ilgili bakanlıkların talebi üzerine Komisyonu olağanüstü toplantıya çağırabilir.

(2) Komisyonunda oy çokluğu ile karar alınır. Oyların eşit çıkması halinde başkanın oyu istikametinde karar alınır. Bakanlık uygun gördüğü kamu kurum ve kuruluşları ile üniversiteler ve sivil toplum kuruluşlarının yetkili temsilcilerini, gündemle ilgili görüşlerini almak üzere gözlemci olarak Komisyon toplantısına davet edebilir. Komisyona gözlemci sıfatı ile katılan temsilciler sadece kendilerini ilgilendiren konu ile ilgili oylamaya katılabilirler.

(3) Komisyon, gündemindeki konularda hazırlık yapmak maksadıyla ilgili kuruluşlardan oluşan bir çalışma grubu teşkil edebilir, teknik danışman belirleyebilir. Ancak teknik danışmanlar ve çalışma gruplarının görevi raporlarla sınırlıdır.

Toplantı gündemi

MADDE 34 – (1) Komisyonun toplantı gündemi sekretarya tarafından hazırlanır. Komisyon üyeleri komisyon toplantısından en az 20 gün önce toplantı gündemi ile ilgili teklifte bulunabilir.

(2) Gündem konuları toplantı tarihinden en az 15 gün önce üyelere gönderilir. Olağanüstü çağrılı toplantılarda bu süreler uygulanmaz.

Mahalli komisyonun oluşumu

MADDE 35 – (1) Bütün illerde Mahalli Sulak Alan Komisyonları kurulur.

(2) Mahalli Komisyon, il valisi veya valinin görevlendireceği vali yardımcısı başkanlığında, Bakanlık Bölge Müdürü, Şube Müdürü, DSİ Bölge Müdürü, Orman Bölge Müdürü, Çevre ve Şehircilik İl Müdürü, Gıda, Tarım ve Hayvancılık İl Müdürü toplantı gündemi içeriğindeki sulak alanın bulunduğu ilçenin kaymakamı, belediye mücavir alanı içerisinde ise ilgili belediye başkanı, il ziraat odası başkanı, varsa su ürünleri kooperatiflerinden bir, avcılık ve atıcılık derneklerinden bir, mahalli üniversitelerin ilgili bilim dallarından, aynı daldan olmamak şartıyla iki, sulak alanlar konusunda faaliyet gösteren mahalli sivil toplum kuruluşlarından bir temsilcinin katılımı ile oluşur.

(3) Komisyonda yer alacak yükseköğretim kurum ve sivil toplum kuruluş üyeleri, Şube Müdürlüğünün teklifi ile valiliklerce belirlenir ve gerek görüldüğünde Şube Müdürlüğünce yenilenir.

(4) Komisyonun sekretarya hizmetleri Şube Müdürlüğünce yürütülür.

Mahalli komisyonun görevleri

MADDE 36 – (1) Komisyon, bulunduğu il dâhilinde aşağıda belirtilen işleri yapar:

a) Bakanlık taşra teşkilatı tarafından raporu hazırlanan sulak alan vasıflı bir alanın önem derecesini belirleyip Bakanlığa görüş vermek,

b) Mahalli öneme haiz sulak alanlar ile daimi veya mevsimsel akarsuların koruma ve kullanma esaslarını belirlemek ve yıllık izleme raporlarını değerlendirmek,

c) Ulusal Komisyon tarafından, ulusal öneme haiz sulak alanlar ve Ramsar Alanlarında alınan kararların uygulanmasını sağlamak,

ç) Ulusal Sulak Alan politika ve stratejilerinin uygulanmasını sağlamak,

d) Sulak Alan Koruma Bölgeleri esaslarının uygulanmasını sağlamak,

e) Yönetim planının hazırlanma sürecinde gerekli destek ve katkıyı vermek,

f) Sulak Alan yönetim planlarının uygulanmasını sağlamak,

g) Sulak alanlara bağımlı nadir ve nesli tehlikede olan türlerin korunması ve geliştirilmesi için hazırlanan eylem planlarının uygulanmasını sağlamak,

ğ) Sulak alanların yurt içinde ve yurt dışında tanıtılmasına yönelik faaliyetleri desteklemek,

h) Bulunduğu il sınırları içerisindeki diğer sulak alanların korunması ile ilgili çalışmalara destek vermek,

ı) Bu Yönetmelik ile verilen diğer görevleri yapmak.

(2) Komisyon başkanı, gerekli gördüğünde veya Komisyon üyelerinin talebi üzerine diğer kamu kurumlarının, meslek odalarının yetkili temsilcilerini veya ilgili görülen kişileri gündemle ilgili görüşlerini almak üzere Komisyon toplantısına davet edebilir.

Mahalli komisyonun çalışma usul ve esasları

MADDE 37 – (1) Mahalli Komisyon yılda en az iki defa toplanır. Komisyon başkanı gerekli gördüğünde veya Komisyon üyelerinin talebi üzerine olağanüstü toplantıya çağırabilir.

(2) Komisyon salt çoğunlukla toplanır ve oy çokluğu ile karar alır. Oyların eşit çıkması halinde başkanın oyu istikametinde karar alınır.

(3) Komisyona üye olarak katılan üniversite ve sivil toplum kuruluşlarının temsilcileri birer oy hakkına sahiptir. Komisyona gözlemci davet edilecek kurum, kuruluş veya kişiler katıldıkları konu ile ilgili oylamaya katılabilirler.

(4) Komisyon, gündemindeki konularda hazırlık yapmak maksadıyla ilgili kuruluşlardan oluşan bir çalışma grubu teşkil edebilir.

Toplantı gündemi

MADDE 38 – (1) Komisyonun toplantı gündemi sekretarya tarafından hazırlanır. Komisyon üyeleri Komisyon toplantısından en az 20 gün önce toplantı gündemi ile ilgili teklifte bulunabilir.

(2) Gündem konuları toplantı tarihinden en az 15 gün önce üyelere gönderilir. Olağanüstü çağrılı toplantılarda bu süreler uygulanmaz.

ALTINCI BÖLÜM

Çeşitli ve Son Hükümler

Başvuru formları, izin belgeleri ve izin bedelleri

MADDE 39 – (1) Bu Yönetmelik kapsamındaki başvuru formları, izin belgeleri ve bedelleri Bakanlık tarafından düzenlenir.

Çevrimiçi sulak alan yönetim ve izin sistemi

MADDE 40 – (1) Bakanlık tarafından ilan edilecek tarihlere geçerli olmak üzere; bu Yönetmelikte yer alan iş ve işlemlerden Bakanlıkça belirlenenler, Bakanlık tarafından belirlenen çevrimiçi sistem ile gerçekleştirilecektir. Sisteme ait uygulama esasları Bakanlıkça belirlenir.

İdari yaptırımlar

MADDE 41 – (1) Uygulamadan sorumlu kurum ve kuruluşlar ile gerçek ve tüzel kişiler, sulak alanların korunmasında bu Yönetmelik ve bu Yönetmelik uyarınca hazırlanan yönetim planları ile belirlenen esaslara uygun işlem yapmakla yükümlüdürler.

(2) Bu Yönetmelik hükümlerine aykırı hareket edenler hakkında 2872 sayılı Çevre Kanununun ilgili maddeleri uygulanır.

Yönetmelikte hüküm bulunmayan haller

MADDE 42 – (1) Bu Yönetmelikte hüküm bulunmayan hallerde 1380 sayılı Su Ürünleri Kanunu, 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu, 2872 sayılı Çevre Kanunu, 2873 sayılı Milli Parklar Kanunu, 4915 sayılı Kara Avcılığı Kanunu ile 6831 sayılı Orman Kanunu hükümleri uygulanır.

(2) Salgın hastalık ve milli güvenlik konularına ait iş ve işlemler Bakan onayı ile yapılabilir.

Yürürlükten kaldırılan yönetmelik

MADDE 43 – (1) 17/5/2005 tarihli ve 25818 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Sulak Alanların Korunması Yönetmeliği yürürlükten kaldırılmıştır.

Diğer izin uygulamaları

GEÇİCİ MADDE 1 – (1) Bu Yönetmeliğin yayımı tarihinden önce faaliyete geçmiş olan ve bu Yönetmelik kapsamında izin almamış işletmeler, bu Yönetmeliğin yayımından itibaren iki yıl içerisinde Bakanlıktan izin almaları şartı ile faaliyetlerine devam ederler.

Sulak alan koruma bölgeleri revizyonu

GEÇİCİ MADDE 2 – (1) Bu Yönetmeliğin yayımı tarihinden önce Bakanlıkça onaylanarak yürürlüğe giren Sulak Alan Koruma Bölgesi sınırları, bu Yönetmeliğe uygun olarak revize edilene kadar mevcut hali ile geçerlidir.

Yürürlük

MADDE 44 – (1) Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 45 – (1) Bu Yönetmelik hükümlerini Orman ve Su İşleri Bakanı yürütür.

SULAK ALAN KORUMA BÖLGELERİNDE YAPILMASI YASAK OLAN FAALİYETLER

1. Ham Petrol, Doğal Gaz, Kömür ve Maden Çıkarma Endüstrisi
1.1. Petrol, petrol ürünleri, doğalgaz, petrokimyasal veya kimyasal ürünlerin dolun ve/veya depolama tesisleri.
1.2. Taşkömürü ve bitümlü maddelerin gazlaştırılması ve sıvılaştırılması projeleri.
1.3. Doğalgaz sıvılaştırma ve gazlaştırma tesisleri.
1.4. Nükleer atık maddelerin depolanması için yapılan derin sondajlar.
1.5. Madencilik projeleri: Biyolojik, kimyasal, elektrolitik ya da ısı işlem yöntemleri uygulanan cevher zenginleştirme tesisleri.
2. Enerji Endüstrisi
2.1. Petrol ve gaz işleme rafinerileri.
2.2. Kok fırınları.
2.3. Kömür gazlaştırma ve sıvılaştırma tesisleri.
2.4. Nükleer güç santralleri ve diğer nükleer reaktörlerin kurulması ve sökümü.
2.5. Radyasyonlu nükleer yakıtlar:
2.5.1. Nükleer yakıtların yeniden işlenmesi.
2.5.2. Nükleer yakıtların üretimi veya zenginleştirilmesi.
2.6. Termik güç santralleri ile diğer yakma sistemleri.
3. Metal Üretimi ve İşlenmesi
3.1. Metal cevheri fırınlama veya sinterleme tesisleri (sülfür cevheri dahil).
3.2. Kesintisiz döküm tesislerini de içeren pik demir veya çelik üretimi (birincil ve ikincil ergitme) için entegre tesisler.
3.3. Demir veya çelik işleme tesisleri:
3.3.1. Ham çelik işleyen sıcak haddeleme tesisleri.
3.3.2. Isıl gücün 20 MW'ı aştığı durumda birim gücün 50 kJ'den fazla olduğu şahmerdanlı veya tokmaklı tesisler.
3.3.3. Demir ve çeliğin eritilmiş metal (çinko, kalay ve diğerleri) ile koruyucu yüzey kaplama uygulaması.
3.4. Demir ve çeliğin döküldüğü dökümhaneler.
3.5. Aşağıdaki uygulamalara yönelik tesisler:
3.5.1. Cevherden, konsantreden ya da ikincil hammaddelerden metalürjik, kimyasal veya elektrolitik prosesler ile demir içermeyen ham metal üretim tesisleri.
3.5.2. Kurşun ve kadmiyum için ya da diğer bütün metaller için geri kazanılmış ürünleri de içeren (rafine etme, döküm vb.) alaşımlar dahil demir içermeyen metal ergitme ve/veya bileşiklerinin imali tesisleri.
3.6. Elektrolitik veya kimyasal bir proses kullanılarak metal ve plastik maddelerin yüzey işleminin yapıldığı tesisler.
4. Mineral, İnşaat Malzemeleri Endüstrisi
4.1. Asbest ve asbest içeren ürünleri çıkarma, üretme, işleme, dönüşüm tesisleri.
4.2. Asbest madeni işletmeleri ve zenginleştirme tesisleri.
4.3. Asbest kullanan diğer tesisler.
4.4. Son ürünü asbestli beton olan tesisler.
4.5. Son ürün olarak friksiyon (sürtünme) maddesi üreten 50 ton/yıl ve üzeri kapasiteli tesisler.
4.6. Çimento klinkeri üretim tesisleri.

4.7. Döner fırınlarda ya da diğer fırınlarda kireç üretme tesisleri.
4.8. Mineral elyaf üretimi de dahil, mineral madde ergitme tesisleri.
4.9. Üretim kapasitesi günde 75 tondan fazla olan çatı kiremiti, tuğla, refrakter tuğla kiremit, fayans ve porselen gibi seramik ürünlerinin ısıtma işlemi elde edildiği tesisler.
5. Kimya ve Petrokimya Endüstrisi
5.1. Entegre kimya tesisleri:
5.1.1. Temel organik kimyasalların üretimi:
a) Basit hidrokarbonlar (lineer veya döngüsel, doymuş veya doymamış, alifatik veya aromatik).
b) Alkoller, aldehytlar, ketonlar, karboksilik asitler, esterler, asetatlar, peroksitler ve epoksi reçineler gibi oksijen içeren hidrokarbonlar.
c) Kükürtlü hidrokarbonlar.
ç) Aminler, amidler, azotlu, nitritli ve nitratlı bileşikler, nitriller, siyanitler ve iso siyanitler gibi azot içeren hidrokarbonlar.
d) Fosfor içeren hidrokarbonlar.
e) Halojenik hidrokarbonlar.
f) Organometalik bileşikler.
g) Temel plastik maddeler (polimerler, sentetik elyaflar ve selüloz bazlı elyaflar).
ğ) Sentetik kauçuk.
h) Boya ve pigmentler.
ı) Yüzey aktif maddeler.
5.1.2. Basit inorganik kimyasalların üretimi:
a) Amonyak, klor ya da hidrojen klorür, flor ya da hidrojen florür, karbon oksitler, kükürt bileşikleri, azot oksitler, hidrojen, kükürt dioksit, karbonil klorür gibi gazlar.
b) Kromik asit, hidroflorik asit, fosforik asit, nitrik asit, hidroklorik asit, sülfürik asit, oleum ve kükürtlü asitler gibi asitler.
c) Amonyum hidroksit, potasyum hidroksit, sodyum hidroksit gibi bazlar.
ç) Amonyum klorür, sodyum klorit, potasyum klorit, potasyum karbonat, sodyum karbonat, perborat, gümüş nitrat, baryum sülfat gibi tuzlar.
d) Ametaller, metal oksitler ya da kalsiyum karpit, bor ve bileşikleri, zırnık, dispeng oksit, silisyum, silisyum karpit gibi diğer inorganik maddeler.
5.1.3. Hammadde aşamasından başlamak suretiyle fosfor, azot ya da potasyum bazlı gübre üretimi (basit bileşik gübreler).
5.1.4. Bitki Koruma Ürünlerinin ve biyositlerin üretimi.
5.1.5. Kimyasal ya da biyolojik prosesler kullanılarak temel farmasötik ürünlerin üretimi (alkaloid tesisler dahildir).
5.2. Bant biçimindeki malzemeleri plastik maddelerle kaplayan tesisler ile plastik maddeler, yumuşatıcılar, okside ve beziryağı veya diğer maddelerden meydana gelen karışımları kurutan tesisler.
5.3. Tellerin fenol ve kresol reçinelerle ya da diğer organik maddelerle yalıtıldığı tesisler.
5.4. Stiren katkılı veya aminli epoksi reçineli sıvı veya doymamış poliester reçinelerinin işlendiği tesisler.
5.5. Isıtma işlemiyle furan, üre fenolü resorsin maddeleri veya ksilen reçinesi gibi aminoplast veya fenolformaldehidplastların kullanımı ile madde üretilen tesisler.
5.6. Poliüretan biçimlendirme maddeleri veya poliüretan köpüğü ile maddeler içerisinde boşluk oluşturma çalışmalarını yapan tesisler (ana girdi maddelerinin 200 kg/saat ve üzerindeki tesisler dahil olup, termoplastik poliüretan kullanan tesisler).
5.7. Fenol veya diğer plastik reçineli bağlayıcı maddelerin kullanılması suretiyle balata üreten tesisler.

5.8. Organik bağlayıcı maddeler kullanılarak yapay zımpara plakaları, parçaları, zımpara kağıtları veya dokularının üretildiği tesisler.
5.9. Patlayıcı üretimi, Patlayıcı ve parlayıcı maddelerin üretildiği tesisler.
5.10. Lastik üretim tesisleri (iç ve dış motorlu taşıt ve uçak lastikleri, kolon, sırt kauçuğu, kord bezi ve benzeri).
5.11. Tarım ilaçları ve farmasötik ürünlerin, boya ve cilaların, elastomer esaslı ürünlerin ve peroksitlerin üretildiği veya elastomer esaslı ürünlerin işleme tabi tutulduğu tesisler, bitki gelişim düzenleyiciler.
6. Kâğıt Endüstrisi
6.1. Keresteden ya da diğer lifli malzemelerden selüloz ve/veya kağıt hamuru üretim tesisleri.
6.2. Her çeşit kağıt üretim tesisleri ve karton üretim tesisleri.
7. Atık Yönetimi
7.1. Tehlikeli ve Özel İşleme Tabi Atıkların bertarafı <ul style="list-style-type: none"> 7.1.1. Tehlikeli ve Özel İşleme Tabi Atıkların geri kazanılması ve/veya nihai bertarafını yapacak tesisler. 7.1.2. Tıbbi atıklar için projelendirilen yakma tesisleri. 7.1.3. Tıbbi atık düzenli depolama tesisleri. 7.1.4. Atık yağ geri kazanımı için projelendirilen tesisler. 7.1.5. Tehlikeli atık ihtiva eden atık barajları, atık havuzları.
7.2. Radyasyondan arınmış nükleer yakıtların veya sınır değerinde radyasyon içeren atıkların işlenmesi.
7.3. Radyasyonlu nükleer yakıtların nihai bertarafı işlemi.
7.4. Yalnız radyoaktif atıkların nihai bertarafı işlemi.
7.5. Yalnızca radyasyonlu nükleer yakıtların (10 yıldan uzun süre için planlanmış) veya nükleer atıkların üretim alanından farklı bir alanda depolanması.
7.6. Radyasyondan arınmış nükleer yakıtların nihai bertarafı.
8. Gıda Endüstrisi
8.1. Aşağıdakilerden gıda üretmeye ilişkin her türlü işlem ve proses: <ul style="list-style-type: none"> 8.1.1. Günlük nihai ürün üretim kapasitesi 75 tondan fazla olan hayvansal hammadde (süt dışında). 8.1.2. Günlük nihai ürün üretim kapasitesi 300 tondan fazla (3 aylık ortalama değer bazında) olan bitkisel hammadde. 8.1.3. Entegre süt ürünleri üretim tesisleri (sütten peynir, yağ, yoğurt gibi süt ürünlerinden en az ikisinin üretildiği tesisler).
8.2. Entegre zeytin işletmeleri.
8.3. Et ürünleri üretim tesisleri (kesimin ve et ürünlerinin üretiminin birlikte yapıldığı tesisler) ve Mezbahaneler, <ul style="list-style-type: none"> 8.3.1. Büyükbaş hayvan kesimi ve et ürünlerinin üretildiği tesisler. 8.3.2. Küçükbaş hayvan kesimi ve et ürünlerinin üretildiği tesisler. 8.3.3. Kanatlı hayvanların kesimi ve et ürünlerinin üretildiği tesisler. 8.3.4. Rendering tesisleri.
8.4. Entegre yağ üretim projeleri (bitkisel ürünlerden ham yağ eldesinin ve rafinasyon işleminin birlikte yapıldığı tesisler).
8.5. Maya ve nişasta fabrikaları.
8.6. Şeker fabrikaları.
9. Diğer Tesisler/Faaliyetler
9.1. Elyaf veya tekstil ön işlem (yıkama, ağartma, terbiye ve mercerizasyon gibi işlemler) veya boyama tesisleri.
9.2. Terbiye işlemlerinden kasar (haşıl sökmeye, ağartma, mercerizasyon, kostikleme ve benzeri.) veya boyama birimlerini içeren iplik, kumaş veya halı fabrikaları.

9.3. Ham deri (işlenmiş ham deriden son ürün elde eden tesisler hariç) işleme tesisleri. Hayvan derisi ve postu tabaklama ve/veya deri mamulleri işleme tesisleri.
9.4. Boyama (kimyasal veya kök boya kullanılarak), kasar veya baskı işlemi yapan iplik, kumaş veya halı fabrikaları.
9.5. Yün veya tiftiğin ovalanması, yağının alınması veya ağartmasının yapıldığı endüstriyel tip tesisler.
9.6. Denim (Kot) veya konfeksiyon ürünleri yıkama tesisleri.
9.7. Cam, cam elyafı veya taş yünü üretim tesisleri.
9.8. Solvent kullanılarak malzeme, nesne ve ürünlerin yüzey işlemlerinin yapıldığı tesisler; örn. apreleme, baskı, kaplama, yağ giderme, su geçirmez hale getirme, boyutlandırma, boyama, temizleme ya da emprenye etme faaliyetleri.
9.9. Yanma ve grafitleştirme yolu ile karbon ya da elektrografit üretme tesisleri.
9.10. Suyolları, limanlar ve tersaneler: 9.10.1. Ticari amaçlı liman, iskele ve rıhtımlar (güneşlenme ve sportif amaçlı iskeleler hariç), Yat Limanları. 9.10.2. Yük ve yolcu gemilerinin yapım, bakım, söküm ve onarımı amaçlı tersaneler ile 24 m. üzerinde yat imalatı yapan tesisler.
9.11. İhtisas organize sanayi bölgeleri, endüstri bölgesi, organize sanayi bölgesi, serbest bölge sanayi alanı.
9.12. Pil ve akü üretim tesisleri (montaj yapılan tesisler hariç).
9.13. Tarım ilaçları ve/veya farmasötik ürünlerin etken maddelerinin üretildiği tesisler.
9.14. Beyaz eşya üretimi veya boyamasının yapıldığı tesisler.
9.15. Damper, karoser vb. araç üstü ekipmanların boyanarak üretildiği tesisler.
9.16. Tehlikeli Maddelerin Su ve Çevresinde Neden Olduğu Kirliliğin Kontrolü Yönetmeliği ek-1'inde yer alan maddeleri üreten, kullanan ve depolayan diğer tesisler.

SULAK ALAN KORUMA BÖLGELERİNDE YAPILMASI BAKANLIK İZİNİNE TABİ OLAN FAALİYETLER

1. Ham Petrol ve Madencilik
1.1. Ham Petrol çıkarılması.
1.2. Doğal gaz çıkarılması.
1.3. Taş ocakları, açık ocak madenciliği, patlatma yapılarak maden çıkarılan ocaklar.
1.4. Metalik ve/veya metalik olmayan açık ocak veya yeraltı madenciliği.
1.5. Akarsudan mineral çıkarılması.
1.6. 1 inci ve 2 nci grup madenlerin her türlü işleme sokulması (kırma-eleme, öğütme, yıkama ve benzeri).
1.7. Perlit, şist ve kil patlatma tesisleri.
1.8. Blok ve parça mermer, dekoratif amaçlı taşların çıkartılması, işlenmesi ve yıllık mermer kesme, işleme ve sayalama tesisleri.
1.9. Metan gazının çıkartılması ve depolanması.
1.10. Karbondioksit ve diğer gazların çıkartıldığı, depolandığı veya işlendiği tesisler.
1.11. Cevher hazırlama veya zenginleştirme tesisleri (Ek-I’de yer almayanlar).
1.12. Tuzun çıkarılması ve/veya her türlü tuz işleme tesisleri.
1.13. Turba çıkarılması.
1.14. Kum, çakıl ve benzeri maddelerin alımı.
2. Enerji Endüstrisi, Ulaşım, Altyapı ve Kıyı Yapıları
2.1. Su depolama ve Hidroelektrik Santral Projeleri. 2.1.1. Su depolama tesisleri (baraj ve göletler). 2.1.2. Nehir tipi santraller.
2.2. Akarsu havzaları arasında su aktarma projeleri
2.3. Akarsu yataklarının düzenlenmesi (kuru dereler ve mevsimsel akış gösteren dereler hariç).
2.4. 10 MW ve üzeri Rüzgâr enerji santralleri.
2.5. Jeotermal kaynağın çıkartılması ve jeotermal enerji kullanan tesisler (Isı kapasitesi 5MWt-megawatt termal ve üzeri).
2.6. Elektrik, gaz, buhar ve sıcak su elde edilmesi ve/veya nakledilmesi için kurulan endüstriyel tesisler (10 MW ve üzeri).
2.7. 154 kV üzeri gerilimdeki enerji iletim tesisleri (5 km ve üzeri).
2.8. Dip tarama projeleri.
2.9. Yeraltı suyu çıkarma veya yeraltında depolama projeleri.
2.10. Çekek yerleri (Yat ve teknelere karaya çekme, bakım, onarım, konaklama, denize indirme hizmetleri sunan, tekne veya 24 m. uzunluğa kadar yat imalatı yapan tesisler).
2.11. Güneş Enerjisi Santralleri
3. Metallerin Üretimi ve İşlenmesi
3.1. Anma gücü 100 kW ve üzerinde değirmenlerle hurda parçalayan tesisler,
3.2. Aşağıdaki makinelerin üretildiği, tamirinin yapıldığı tesisler: 3.2.1. Kazanlar. 3.2.2. Metal saçtan yapılmış konteynerler.
3.3. Sıcak biçimlendirme metoduyla üretilen çelik dikişsiz boru ve kaynaklı boru üreten tesisler.

3.4. Soğuk biçimlendirme metoduyla üretilen çelik dikişsiz ve kaynaklı boru üreten tesisler.
3.5. Püskürtmeli maddelerle demir-çelik yapı konstrüksiyonları, çelik konstrüksiyonlar ve sac parçaları yüzeylerinin muamele edildiği ve taşlama veya zımparalama tesisleri. (Kapalı devre çalışan püskürtme maddesinin devrede kaldığı tesisler hariçtir).
3.6. Kurşunlu akümülatör ile endüstriyel akümülatör hücreleri batarya ve pil vb üreten tesisler.
3.7. Tokmıklama metodu ile metal tozu üreten tesisler ve diğer metal tozu ve pastaları üreten tesisler.
3.8. Motorlu taşıt üretimi ve montajı ve motorlu taşıtların motorlarının üretimi.
3.9. Gemi, yat inşa ve bakım onarım tersaneleri.
3.10. Uçak yapım ve bakım tesisleri.
3.11. Demiryolu ekipmanı üretimi.
3.12. Patlayıcılar ile baskı yapılarak üretilen metallerin bulunduğu tesisler
3.13. Metallerin sırlama, emaye ve/veya mineleme işleminin yapıldığı tesisler.
3.14. Metallerin asit veya baz ile işlem gördüğü tesisler.
3.15. Demir dışı metal oksit (alüminyum oksit ve çinko oksit gibi) üretim tesisleri.
3.16. Seri makine imalatı, elektrik makineleri ve yedek parça üretimi.
3.17. Mekanik işleme metallere yüzey işlemi yapılan tesisler.
4. Mineral, İnşaat Malzemeleri Endüstrisi
4.1. Çimento öğütme veya paketleme tesisleri.
4.2. Kireç öğütme, söndürme veya paketleme tesisleri.
4.3. Boksit, dolomit, alçı, kiselgar, magnezit, kuvarzit ve şamot gibi maddelerin pişirildiği ve/veya ergitildiği tesisler.
4.4. Günlük üretim kapasitesi 75 tonun altında üretim olan çatı kiremiti, tuğla, refrakter tuğla kiremit, fayans ve porselen gibi seramik ürünlerinin ısı ile işleme elde edildiği tesisler.
4.5. Gazlı beton blokları ve buhar basıncı altında kum-kireç briketi veya elyafli çimento levhaların üretildiği tesisler.
4.6. Üretim kapasitesi 10 m ³ /saat ve üzerinde olan, çimento kullanarak beton, harç veya yol malzemesi üreten tesisler; malzemelerin sadece kuru oldukları zaman karıştırıldıkları yerler dahil.
4.7. Çimento veya diğer bağlayıcı maddeler kullanarak sıkıştırma darbe, sarsma ve titreşim yoluyla şekillendirilmiş malzeme üreten tesisler.
4.8. Hazır Beton Tesisleri.
4.9. Boru üretimi yapan tesisler.
5. Kimya Endüstrisi
5.1. Kimyasalların ve ara ürünlerin işlenmesi (Ek-1'de bulunmayan faaliyetler).
5.2. 5 ton veya daha fazla Bitki Koruma Ürününün depolandığı tesisler.
5.3. Saatte 1 ton veya daha fazla kapasiteye sahip organik çözücülerin damıtma ile yeniden işlendiği tesisler.
5.4. Günde 1 ton veya daha fazla kapasiteye sahip doğal reçine eritme tesisleri.
5.5. Patlayıcı maddelerin depolanması, bertarafı ve geri kazanımına dair tesisler (cephanelerin veya diğer patlayıcıların yüklendiği veya patlatıldığı tesisler buna tabidir, kibrit üretimi ise kapsam dışındadır).
5.6. Bitki Koruma Ürünleri ile bunlarda kullanılan etkin maddelerin öğütüldüğü, mekanik olarak, karıştırıldığı, paketlenildiği ve boşaltıldığı ve yeniden paketlenildiği tesisler.
5.7. Hammaddesini hazır alıp sadece karışım yapan sabun veya deterjan üretimi yapan tesisler
6. Ağaç ve kâğıt endüstrisi
6.1. Tahrik gücü 100 kW'ın üzerinde olan ağaç işleme, ağaç kaplama üretimi ve kereste fabrikaları, mobilya fabrikaları ve ağaç parke üretim fabrikaları.
6.2. Aylık kapasitesi 30 m ³ veya daha fazla olan ağaç ve ağaç ürünlerinden sunta üreten tesisler.

6.3. Aylık kapasitesi 1000 m3 veya daha fazla olan ağaç ve ağaç ürünlerinin doğrandığı tesisler.
7. Atık Yönetimi
7.1. Ambalaj atığı toplama, ayırma ve geri dönüşüm tesisleri.
7.2. Evsel atık transfer istasyonu.
7.3. Gemilerin normal faaliyetinden kaynaklanan atıkların toplandığı "Atık Kabul Tesisleri".
7.4. Tehlikeli atık taşıma faaliyeti ile ilgili tesisler
7.5. Kümes ve ahır gübrelerinin geri kazanılması ve bertaraf edilmesine yönelik tesisler.
7.6. Hayvan dışkısı kurutma tesisleri.
8. Gıda Endüstrisi
8.1. Hayvansal yan ürünler ve artığı işleme vb. tesisler, hayvansal yağların üretimini yapan tesisler.
8.2. Bitkisel ve hayvansal ürünlerin nihai paketlendiği tesisler.
8.3. Suma veya malt üretimi tesisleri ve/veya alkollü içeceklerin üretildiği tesisler.
8.4. Alkolsüz içecekler üretim tesisleri.
8.5. Aşağıdaki gıda ürünlerinin üretimine yönelik her türlü işlem ve prosesler: 8.5.1. Günlük 75 tonu aşmayan nihai üretim kapasitesine sahip (süt hariç) hayvansal hammaddeler. 8.5.2. Günlük 300 tonu aşmayan nihai üretim kapasitesine sahip (üç aylık ortalama değer bazında) bitkisel hammaddeler.
8.6. İşlenmemiş kemik ve işlenmiş hayvan derisi ve kılı depolama tesisleri.
8.7. Balık veya kemik unu üretim ve/veya depolama tesisleri.
8.8. Balık yağı fabrikaları.
8.9. Çay fabrikaları.
8.10. Un ve unlu mamullerin üretildiği tesisler.
8.11. Entegre tesis niteliğinde olmayıp, yöre halkının ihtiyacını karşılamak üzere 1000kg/gün den fazla süt kullanmadan üretim yapılan mandıralar.
8.12. Su ürünleri işleme tesisleri.
8.13. Kimyasal madde kullanılmadan üretim yapan zeytin işletmeleri.
8.14. Kesim prosesi içermeyen et üretim tesisleri.
9. Tarım, Su Ürünleri ve Yetiştiriciliği Tesisleri
9.1. Zati ihtiyaçlar dışındaki büyükbaş ve küçükbaş hayvan yetiştiriciliği
9.2. Zati ihtiyaçlar dışında kümes hayvancılığının yapıldığı tesisler.
9.3. Balık ve/veya su ürünleri çiftlikleri: 9.3.1. Kültür balıkçılığı projeleri. 9.3.2. Balık kuluçkahaneleri.
9.4. Saz kesimi.
10. Diğer Tesisler
10.1. Üretim kapasitesi 25 ton/saat ve üzerinde olan hava sıvılaştırma tesisleri.
10.2. Motorlu taşıtlar için sürekli yarış ve test parkurları.
10.3. Kentsel ve/veya evsel nitelikli atık su arıtma tesisleri.
10.4. Hurdaların veya kullanılmış taşıtların veya hurda taşıtların depolama alanları ve/veya işlem tesisleri.
10.5. Sigara fabrikaları.
10.6. Kuru durumda olan tozlanabilen yağma maddelerin, damperli araçlar ve devirmeli depolar, kepçeler ve teknik araç ve gereçlerle doldurulup boşaltıldığı açık veya tam kapalı olmayan depolama tesisleri (200 ton/gün ve üzerinde

madde aktarılan tesisler dâhil olup, hafriyat çalışmaları hariçtir).
10.7. Tuz işletmeleri.
10.8. Biyodizel üretim tesisleri.
10.9. Asfalt üretim tesisleri.
10.10.hava taşıtları onarım tesisleri.
10.11.Toplu halde projelendirilen konutlar (200 konut ve üzeri).
10.12. Arabalar ve motosikletler için kalıcı yarış ve test sahaları.
10.13. Golf tesisleri.
10.14. Turizm konaklama tesisleri (100 oda ve üzeri oteller, tatil köyleri, turizm kompleksleri ve benzeri).
10.15. Tehlikeli Maddelerin Su ve Çevresinde Neden Olduğu Kirliliğin Kontrolü Yönetmeliği Ek-2' sinde yer alan maddeleri içeren diğer tesisler.
10.16. Akaryakıt ve LPG Satış İstasyonları